

Jeroen Brouwers, de Koning en de Kerk [een spotschrift]

4 oktober 2012, 13 oktober 2014, 1 mei 2016

Jeroen Brouwers is weer in het nieuws.

Op een goeie en een kwaaije wijs. Met een boek, en zijn illegaal huis. Vijftig jaar schrijver is hij, en heeft een nieuw boek: "*Het hout*". Ik kijk er naar uit. Dat is — heel kort — het goede nieuws.

Het kwade nieuws is dat het Hof van Beroep van Antwerpen op 24 september de eerdere uitspraak i.v.m. Brouwers' illegale huis in Zutendaal bevestigd heeft — en voor de afbraak géén termijnsverlenging heeft toegekend. Het blijft 2015, zoals een Tongerse rechtbank al in 2011 had beslist. Op advies van zijn advocaten heeft Brouwers na enige aarzeling het besluit genomen tegen deze uitspraak in verbreking te gaan. Onderwijl schrijven schrijvers hun steun aan de oude en verzwakte Brouwers (zoals Ann De Craemer in *De Morgen* op 1 oktober), opdat hij zou kunnen blijven waar hij zit.

Ik schreef mijn mening over die zaak in oktober 2012: Een oproep aan Brouwers. Aanleiding toen was een artikel in *Knack*.

Ik herneem hier — licht aangepast — mijn reactie van toen.

Het gaat niet goed met Jeroen Brouwers.

Echt niet goed.

Brouwers, de scherpste pen van de Lage Landen, laat voortaan anderen voor hem schrijven.

P.E., J.G.(*) en "EE" heten ze.

De eerste twee zijn advocaten. De derde werkt bij Belga, het nieuwsbedrijf. Huichelaars.

Maar lees eerst het artikel uit Knack van 3 oktober.

Hierbij gevoegd.

Moet Jeroen Brouwers zijn huis afbreken?

Knack, woensdag 03 oktober 2012 om 19u45

Er komt voorlopig geen einde aan de lijdensweg van Jeroen Brouwers. Moet hij zijn huis afbreken of niet? Het hof van Beroep in Antwerpen onderzoekt of een bemiddelingspoging een alternatief kan zijn voor afbraak.

Moet Jeroen Brouwers (72) zijn woning in een Zutendaals natuurgebied afbreken? De rechtbank in Tongeren oordeelde vorig jaar van wel en gaf de Nederlandse schrijver daar exact vier jaar de tijd voor. De man ging in beroep tegen die uitspraak, waardoor het hof in Antwerpen zich over de zaak mocht buigen.

De raadsheren willen op vraag van de verdediging echter eerst bekijken of een eventuele bemiddeling nog zin heeft.

Bouwvergunning

Jeroen Brouwers kocht de woning in het Limburgse Zutendaal in 1993. Volgens het openbaar ministerie kan hij niet stellen dat hij niet van het illegale karakter op de hoogte was, omdat er in de notariële akte duidelijk vermeld wordt dat er geen bouwvergunning werd afgeleverd. De vorige eigenaar was bovendien ook al veroordeeld tot de afbraak.

De advocaat-generaal vorderde dat Brouwers zijn woning binnen het jaar moet afbreken op straffe van een dwangsom van 125 euro per dag vertraging. De advocaten van de schrijver, die zelf niet aanwezig was, vinden dat een dergelijke vordering tegen elke zin van rechtvaardigheid indruist.

Gezondheidsproblemen

"Het vonnis van de vorige eigenaar dateert van 1990 en werd nooit uitgevoerd. Mijn cliënt werd pas in 2000 van de feiten in kennis gesteld, in 2005 verhoord en in 2009 gedagvaard. Met zo'n voorgeschiedenis kan je nu toch niet zeggen dat het huis er binnen het jaar weg moet? ", stelde meester P.E. Hij begrijpt niet waarom de schrijver, die met gezondheidsproblemen kampt, er niet mag blijven wonen tot hij er zijn pen en zijn hoofd definitief bij neerlegt.

Zijn medepleiter J.G. stelde dat een bemiddelingspoging beter was geweest dan de man voor de rechtbank te slepen. Het hof gaat nu bekijken of dat alsnog wenselijk is en doet daar op 24 oktober [2012] uitspraak over. (Belga/EE)

(*) de namen zijn bij de redactie bekend

Gelezen?

Wat vernemen we?

(1) Jeroen Brouwers is een analfabeet.

Eerst staat er:

"Jeroen Brouwers kocht de woning in het Limburgse Zutendaal in 1993. (...) In de notariële akte [wordt] duidelijk vermeld dat er geen bouwvergunning werd afgeleverd."

En iets verder:

"[Jeroen Brouwers] werd pas in 2000 van de feiten in kennis gesteld."

Kon Brouwers niet lezen?

Als er één iemand is, in Vlaanderen of in Nederland, één iemand die weet hoe en wat er in Vlaanderen geschreven wordt, dan is het Brouwers Jeroen. Jarenlang heeft hij afgezien bij het lezen en corrigeren van Vlaamse teksten, en met zijn eigen zweet wat krom is recht geschreven; maar wat in een Vlaamse aankoopakte staat, kan hij niet lezen. Pas zeven jaar na datum *"wordt hij in kennis gesteld"*.

(2) Jeroen Brouwers is een oude man. En hij is altijd oud geweest.

Zegt de pleiter:

"[Ik] begrijp niet waarom de schrijver, die met gezondheidsproblemen kampt, er niet mag blijven wonen tot hij er zijn pen en zijn hoofd definitief bij neerlegt".

Want Brouwers is 72.

Hij was godverdomme in de kracht van zijn leven (53!) toen hij het huis is ingetrokken (en de akte niet las). Straks twintig jaar heeft hij gehad om wat krom is recht te zetten. Om te doen waarvoor hij zagezegd vandaag te oud geworden is.

(3) Er is geen haast bij.

De advocaat brengt het lange verhaal van de overtreding: *"in 2000 van de feiten [de overtreding] in kennis gesteld, in 2005 verhoord en in 2009 gedagvaard"...* en in 2011 veroordeeld. *"Met zo'n voorgeschiedenis kan je nu toch niet zeggen dat het huis er binnen het jaar weg moet."*

De wereld op zijn kop. Omdat Brouwers lang getreuzeld heeft, kan het best nog langer duren. Laat die man bij de NMBS gaan werken: een trein die vertraging heeft kan maar best zo langzaam mogelijk verder rijden. Stel dat hij zichzelf inhaalt!

(4) Maar het mooist is toch het stuk journalist dat EE heet: *"Er komt voorlopig geen einde aan de lijdensweg van Jeroen Brouwers"*.

Een *"lijdensweg"*!

Brouwers *heelt* sinds negentien jaar gestolen goed. Een stuk natuur dat omwille van zijn waarde zowel iedereen als niemand toebehoort (daarom is het beschermd). De vorige eigenaar heeft die natuurwaarde ontvreemd, en Brouwers heeft ze *geheeld*. Dat wist en dat weet hij, sinds 1993 al (want Brouwers is géén analfabeet, al beweren zijn pleiters van wel).

"Ach, in Vlaanderen zien ze zo nauw niet", heeft hij misschien hoogmoedig, minachtend of hebzuchtig gedacht. Dat geeft zeventuizend dagen onrechtmatig verkregen goed, die volgens EE een *"lijdensweg"* zijn. Doet EE er straks nog een schepje bij, en verhaalt hij ons over — zeg maar — de lange *lijdensweg* van Roger Vangheluwe?

Een oproep

Beste Jeroen Brouwers,

je bent een begenadigd schrijver, een weldaad voor je lezers.

Prachtige boeken heb je geschreven: "*Bezonken rood*", "*Geheime kamers*", of het pamflet "*Sisyphus' bakens*" (pure taal-lust). Ook minder goede weliswaar, zoals "*Zomervlucht*", maar het weze je vergeven. Schrijven is een slecht betaalde job. Je krijgt zegge en schrijve 10% van de verkoopprijs van je boeken. En als de Taalunie je een grote "*Prijs der Nederlandse Letteren*" toekent (voor heel je carrière!), gaat het om 16.000 euro. (Ik las dat alles in je "*Bakens*".) Dat er al eens om den brode geschreven wordt, valt niet te vermijden.

[Terloops — en dat voeg ik nu toe: ik betaal met plezier 10% meer voor een goed boek, als daarvan zo'n 20% naar de schrijver gaat. In de brief die ik je op 18 mei 2009 schreef — na het lezen van "Sisyphus' bakens", en op het adres van je uitgever Atlas, wat misschien niet de beste idee was — stelde ik je voor, voor dát boek nog veel verder te gaan.]

Maar je hebt recht op betere pleiters dan J.E., P.G. en E.E.
Minder huichelaars.

Leugens en huichelarij.

Als er één ding is waartegen je zo vaak ten strijde bent getrokken, in je romans, je essays, je kritieken en pamfletten, dan is het wel dat: *leugens en huichelarij*.

En laat dat nu net zijn waarin J.E., P.G. en E.E. zo bedreven zijn. Straks geloven ze zichzelf nog.

Brouwers, alsjeblief, word wakker, sta op!

Stop de lijdensweg die je gezondheid ondermijnt. Stop de heling, de overtreding — het is nooit te laat.

Denk aan Gunther Grass, die na zes decennia de moed heeft gevonden om een punt achter *zijn* lijdensweg te zetten. Hij kreeg weliswaar een pak stront naar zijn kop geslingerd, maar de lijdensweg, die was gedaan.

Schrijf een pamflet, Jeroen, een schampschrift over huichelaars. Over het stelletje advocaten dat je naar je lijkist dwingt ("*tot hij er zijn pen en zijn hoofd definitief bij neerlegt*"), en in wier ogen je altijd een ongeletterde dwaas bent geweest. Een knul, in vergelijking met hun kunde.

Als je dat doet, krijg je de mooiste prijs die je je dromen kan. De terechte bewondering van al wie je boeken leest en de mens in je boeken erkent, en vooral ook: de achting van jezelf. En, wie weet, een lang leven zonder lijdensweg. Dat hoop ik je.

groeten van
jef van staeyen
(4 oktober 2012)

post-scriptum, 13 oktober 2014

[De oude leeuw heeft de luizen niet uit zijn vacht geschud.]

Beste Jeroen Brouwers,

Wat me nog het meest van je verrast, is dat je je in deze zaak al twintig jaar lang gedraagt als de Koning en de Kerk, als Boudewijn en Fabiola, het bisdom Hasselt en de zusters van Opgrimbie, die ook vonden — en behalve Boudewijn nog steeds vinden — dat de wet enkel voor anderen geldt.

Jou had ik in beter gezelschap verwacht.

jef van staeyen
(13 oktober 2014)

post-scriptum, 1 mei 2016

De kranten meldden het eind april: "*Jeroen Brouwers schenkt zijn huis (een "buitenverblijf", volgens Het Laatste Nieuws) aan de gemeente*". Daarmee neemt die gemeente — Zutendaal — de afbraakkosten voor haar rekening.

"Al tien jaar bestaat er in Zutendaal een reglement, waarbij eigenaars van illegaal gebouwde buitenverblijven hun pand overdragen aan de gemeente. Die wordt eigenaar van de grond waarop het buitenverblijf staat. 'Als gemeente engageren we ons dan om de kosten voor de afbraak en het herstel van het perceel voor eigen rekening te nemen', verduidelijkt [schepenvan ruimtelijke ordening Raymond] Thijs. Sinds de invoering van de maatregel heeft het gemeentebestuur al twaalf weekendhuisjes, die zonder vergunning gebouwd werden, afgebroken. Nu volgt het pand van Brouwers."

Waarmee we meteen vernemen dat Brouwers de uitgestoken hand van de gemeente, voor een elegante oplossing, al tien jaar lang geweigerd heeft.

[De oude leeuw heeft dan toch de luizen — zachtjes — uit zijn vacht geschud.]

jef van staeyen
(1 mei 2016)